

СТЕФАН ГЕЧЕВ
МАКС ЖАКОБ
1876-1944

chitanka.info

Творчеството на Макс Жакоб е многопосочно. Започнал с детски книги и една сбирка бретонски поеми — „Бряг“ (1911), той непрестанно опитва различни жанрове — разкази, стихотворения, романи, критически статии, есета за изкуството и какво ли не. Оставил е огромно количество много интересна кореспонденция, издадена след смъртта му в няколко тома. Критиците намират в творчеството му противоположности, отговарящи на противоречивата му природа: искреност и пародия, доброта и сарказъм, вяра и безверие. Но нас ни интересува главно книгата му „Чашка за зарове“, която е повлияла най-много на сюрреалистите. Ето как я характеризира критикът Жан Русло: „Като разклаща в своята чашка чувства, образи и мисли, откъси от спомени и отблясъци от сънища и ги захвърля като зарове на игралната маса на поезията, Макс Жакоб сякаш се оставя на случая; но всъщност той ръководи случая или по-скоро го подчинява на своите обмислени ходове, които му позволяват да използва случайността по-добре — като човек, вярващ дълбоко в надреалността на данните, които ни поднася неочаквано нашето подсъзнание. Сюрреализмът ще черпи от «чашката» различни похвати, без обаче да възприеме увереността на Макс Жакоб, че сюрреалното е духовна реалност.“

Наистина, когато човек чете тези малки поеми, има чувството, че това са късчета от различни сънища, колажи от такива късчета, подобни на колажите, които по това време са правили Пикасо и Брак, и затова Жакоб ги е наричал „кубистични“. Те наистина притежават белезите на съня с цялата неочакваност на образите и цветовете, със специфичните време и пространство на сънищата, които най-често нямат много общо с нашето нормално време и пространство точно така, както времето и пространството в дълбините на атома нямат нищо общо с нашите. А знаем, че според сюрреалистите, за да се постигне вътрешната действителност, трябва да се изследва сънят — спонтанна изява на човешкото подсъзнание.

И все пак, ако се вземем по-внимателно в тези поеми в проза, ще забележим, че повечето от тях са „режисирани“ от автора, т.е. целят да изразят някаква мисъл, хрумнала на поета не непременно насън, а често при наблюдаване на действителността, и в това отношение цитираният по-горе критик е прав. Като използва свободата, с която в съня се роят неочаквани образи и състояния, Жакоб създава поема, с която изразява емоционална или сатирична мисъл. Затова ми се струва,

че той е по-скоро предтеча на „дирижирания“ сюрреализъм на Арагон, Елюар и Деснос, който всъщност упражни най-голямо влияние за разпространението на сюрреализма в света.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.